

Locatie: Prinsstraat 13 te 2000 Antwerpen - Hof van Liere

CONFERENTIE VSR ANTWERPEN 15-16 januari 2015

Rechtssociologie in Europa/Sociology of Law in Europe

PROGRAMMA

Donderdag 15 januari 2015

09.30h-10.00h: Ontvangst en inschrijving

10.00h-10.15h: Inleiding (*F. de Tassiszaal*)

Prof. Dr. J. Meeusen, Vice-rector Universiteit Antwerpen

10.15h-11.30h: Keynote speakers (*F. de Tassiszaal*)

Prof. Vincenzo Ferrari en Prof. Hilary Sommerlad

11.30h-11.45h: Koffiepauze

11.45h-12.45h: Referenten (*F. de Tassiszaal*)

Dr. Koen Van Aeken en Prof. Dr. Marc Hertogh

12.45h-13.30h: Lunch

13.30h-15.00h: Panelgesprek (*F. de Tassiszaal*)

Voorzitter: Prof. Em. Dr. Jean Van Houtte

Prof. Em. Dr. Jacques Commaille (Frankrijk)

Prof. Mr. Bert Niemeijer (Nederland)

Prof. Em. Dr. Erhard Blankenburg (Duitsland)

Prof. Dr. Frédéric Schoenaers (België)

Prof. Dr. Bernard Hubeau (België)

15.00h-15.15h: Koffiepauze

15.15h-16.45h: Sessies

Sessie 1: Theorie en juridische praktijk 1 (*T. Greshamzaal*)

Sessie 2: Handhaving (*W. Elsschotzaal*)

Sessie 3: Mediation (*Prentenkabinet*)

16.45h-18.15h: Sessies

Sessie 4: Theorie en juridische praktijk 2 (*T. Greshamzaal*)

Sessie 5: Legal Culture 2015 (*W. Elsschotzaal*)

Sessie 6: Tijd en autoriteit (*Prentenkabinet*)

18.15h-19.30h: Receptie

18.30h-18.45h: Uitreiking VSR-scriptieprijs 2015

18.45h-19.30h: Onder de schemerlamp:

Nick Huls (interview met Susan Verberk) (*F. de Tassiszaal*)

19.30h - : Diner (*Universiteitsclub*)

Vrijdag 16 januari 2015

09.30h-10.30h: Jaarvergadering (*F. de Tassiszaal*)

10.30h-11.00h: Koffiepauze

11.00h-12.30h: Sessies

Sessie 7: Juridische beroepen 1 (*T. Greshamzaal*)

Sessie 8: Comparative studies of the legal profession (*W. Elsschotzaal*)

Sessie 9: Justitie en legitimiteit bis (*Prentenkabinet*)

12.30h-14.00h: Lunch

Sessies donderdag 15 januari 2015

A. 15.15h-16.45h:

Sessie 1: Theorie en juridische praktijk 1

Voorzitter: Wibo van Rossum

Initiatiefnemer:

R.Knegt@uva.nl

Papers:

- *Adriaan Bedner, 'De ontwikkelingen in het juridisch onderwijs in Indonesië in het licht van de theorieën van Teubner/Luhmann en van Dan Lev/Martin Shapiro.'*
- *Lyana Francot en Lisette ten Haaf, 'Recht op risico en de problematiek van toekomstige kinderen in het licht van Luhmann en Beck'.*
- *Rob Schwitters, 'Veranderende criteria van aansprakelijkheid, vermaatschappelijking en responsabilisering in het licht van Foucault en Posner.'*

Referenten:

Sessie 2: Handhaving

Voorzitter: Heleen Weyers

Initiatiefnemer:

h.a.m.weyers@rug.nl

Papers:

- *Arnt Mein, 'De boete in balans?'*
- *Eelco van Wijk, 'Multi governmentalities in sex work. Introducing welfare and regulatory regimes in former illegal prostitution landscapes'.*
- *Paulien de Winter, 'Is de sociale zekerheid sociaal? Ambtenaren en uitkeringsgerechtigden vanuit het perspectief van responsive regulation in de sociale zekerheid in Nederland'.*

Referenten:

Eelco van Wijk bij Paulien de Winter en andersom

Sessie 3: Mediation

Voorzitter: Leny de Groot-van Leeuwen

Initiatiefnemer:

Y.Li@uva.nl

Papers:

- Justus Heck, 'Mediation as Procedure and its Relation to the System of law'.
- Nils Pelzer, 'The Chinese "Mediation System": A Western Perspective'.
- Y. Li, 'Can the Western ADR Theory Explain the Chinese Practice? An Empirical Study on the Chinese Court-annexed Mediation'.

Referent: Cezary Rogula

B. 16.45h-18.15h:

Sessie 4: Theorie en juridische praktijk 2

Voorzitter: Tobias Arnoldussen

Initiatiefnemer:

R.Knegt@uva.nl

Papers:

- Robert Knegt, 'Werknemersbescherming in het licht van contracttheorieën en van performativity (Callon)'.
- Irene van Oorschot, 'Het dossier als grensobject: Latour en Luhmann'.
- Olaf Tans, 'De sociale constructie van opinio iuris (sive necessitates) in het licht van Berger & Luckmann en recentere theorieën van sociaal constructivisme'.

Sessie 5: Legal Culture 2015

Voorzitter: Agnes Schreiner

Initiatiefnemer: Agnes Schreiner & Wibo van Rossum

A.T.M.Schreiner@uva.nl of **w.vanrossum@uu.nl**

Papers:

- Agnes Schreiner, 'Legal Culture en National Reports van het Common Core Research Project'.
- Wibo van Rossum, 'Rechtscultuur als holistisch geheel: beperkingen van onderzoek naar het homohuwelijk en multiculturaliteit in het recht'.
- Marc Hertogh, 'European Legal Culture through the Lens of Collective Legal Consciousness: A Comparative Study in the UK, Poland and Bulgaria'.
- Elaine Mak, 'On judicial culture: insights from the empirical study of Western highest courts'.

Sessie 6: Tijd en autoriteit

Voorzitter: Ashley Terlouw

Initiatiefnemer: a.terlouw@jur.ru.nl

In deze workshop staat de vraag centraal hoe juridische instituties reageren op tijdsdruk en processen van sociale verandering. De huidige tijd wordt gekenmerkt door voortdurende en vergaande veranderingen in de rechtspleging en dit vraagt van instanties een grote mate aan flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Dit staat op gespannen voet met de stabiliteit die juist een centraal doel van het rechtssysteem is. Hoe gaan juridische instanties, in het bijzonder de rechter, om met de toegenomen tijdsdruk? Passen zij hun werkwijze aan om sneller en efficiënter te kunnen werken en zo ja hoe? In hoeverre komen traditionele juridische waarden, zoals zorgvuldigheid en deskundigheid, hierdoor in het gedrang? Hoe verwerft de rechter gezag, wanneer er steeds minder tijd is voor deliberatie en communicatie? En wat is de invloed van tijdsdruk op andere actoren in het recht?

Papers:

- Nienke Doornbos, 'Over tijd en loyaliteit in de rechtspraak' (referent: Ashley Terlouw)
- In de agenda van de Raad voor de rechtspraak voor 2015-2018 wordt onder meer sterk ingezet op snelheid van procedures. Voor 2018 is als doelstelling gesteld dat rechtszaken maar liefst 40 % korter duren dan in 2013. Met de ophef naar aanleiding van het Leeuwarder Manifest nog in het achterhoofd, lijkt dit een wel erg ambitieuze doelstelling. Het van bovenaf vaststellen van zo'n doelstelling staat bovendien op gespannen voet met initiatieven van onderop om tot versnelling te komen, bijvoorbeeld van de Nieuwe zaaksbehandeling.
- Bart van Klink, 'Hoe overleeft het gezag de tand des tijds?' (referent: Lyana Francot-Timmermans)
- In deze bijdrage wordt ingegaan op de vraag wat de betekenis is van gezag in de rechtsstaat. Hoe verwerven juridische instituties hun gezag en door welke hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen wordt het gezag ondermijnd? Hoe kunnen of moeten juridische instituties in de huidige tijd gezag verwerven? Onder welke voorwaarden mag van burgers worden verwacht dat zij het gezag van het recht – in het bijzonder dat van de rechter – aanvaarden?
- Ashley Terlouw, 'Tijd en asiel; paradoxen van wachten en haasten' (referent: Nienke Doornbos)
- In deze bijdrage wordt stilgestaan bij de betekenis van de tijd in de asielprocedure voor de verschillende procesdeelnemers: de asielzoeker en zijn rechtsbijstandsverlener, de IND en de rechter. Wordt de beslissing in asielzaken beïnvloed door tijdsdruk en is de tijd (tijdrekken, tijdsverloop) een factor of instrument in het verkrijgen van verblijfsrechten?

Sessies vrijdag 16 januari 2015

11.00h-12.30h

Sessie 7: Juridische beroepen 1

Voorzitter: Bernard Hubeau

Initiatiefnemer: Universiteit Antwerpen/Stefan Parmentier

Papers:

- *Stefan Parmentier, 'Advocatenbarometer 2012/2013'.*
- *Marijke ter Voert en Carolien Klein Haarhuis, 'Geschilbeslechtingsdelta'.*

Referenten:

uit België: Steven Gibens

uit Nederland: Marijke ter Voert

Sessie 8: Comparative studies of the legal profession

Voorzitter: Jean Van Houtte (UA)

Organisatie: Nina Holvast (UvA)

N.L.Holvast@uva.nl

Presentaties:

- *Stefan Rutten (UA), 'Lawyer Regulation in Belgium: Current Status and Perspectives'.*
- *Tamara Butter (RU), 'The Professional Decision Making of Asylum Legal Aid Lawyers in the Netherlands and England'.*
- *Nina Holvast (UvA), 'The variety in judicial assistance in courts in the USA, England and Wales, and the Netherlands'.*

Sessie 9: Justitie en Legitimiteit bis

Voorzitter: Bert Niemeijer

Initiatiefnemer:

Papers:

- *Johan Put en Tim Opgenhaffen, 'Juridisering van de zorgsector'.*
- *Gudrun Vande Walle, 'Klokkenluidersregeling'.*
- *Charlotte Henskens, 'Galanter Revisited'.*
- *Tom Daems, 'De ontkenning van naaktfouilles in Belgische gevangenissen'.*

Referent: Bert Niemeijer

De ontkenning van naaktfouilles in Belgische gevangenissen

Tom Daems, Leuvens Instituut voor Criminologie, KU Leuven

Naaktfouilles in detentie zijn ingrijpende en potentieel vernederende veiligheidsprocedures, waarbij een afweging dient gemaakt te worden tussen het belang van de instelling (het veiligheidsstreven) enerzijds, en het individueel belang van de betrokken gedetineerde (menselijke waardigheid) anderzijds. Gelet op hun ingrijpend karakter maken naaktfouilles het voorwerp uit van Europese en nationale regulering. In België gebeurt dit voornamelijk via de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden. Artikel 108 van deze wet introduceerde een duidelijk onderscheid tussen het onderzoek aan de kledij aan de ene kant, en de fouille op het lichaam aan de andere kant. Enkel bij de fouille op het lichaam mag de gedetineerde gevraagd worden om zich te ontkleden. Dergelijke fouilles op het lichaam kunnen slechts plaatsvinden mits een individuele beslissing van de gevangenisdirecteur. In de praktijk bleek echter al gauw dat artikel 108 op verschillende wijzen werd geïnterpreteerd en dat de scheidingslijn tussen beide controlemaatregelen vertroebelde. In deze paper reconstrueren we de historie van artikel 108 van de basiswet en analyseren we deze geschiedenis tegen de achtergrond van de sociologie van ontkenning van Stanley Cohen. De paper toont daarbij aan hoe de (Europese) regulering van naaktfouilles ten dele omzeild wordt door de creatieve toepassing van ontkenningsmechanismen.